

ПВНЗ Університет Короля Данила
Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра управління та адміністрування

БІРЖОВИЙ РИНОК
СИЛЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітній рівень перший	<u>(бакалаврський)</u>
Освітня програма	Бізнес та приватне підприємництво
Вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>

Івано-Франківськ
ПВНЗ Університет Короля Данила
2020/2021

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри управління та адміністрування.
Протокол № 5 від 04.11.2020 року.

Розробник:
Кравчук Р. С., к. е. н, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Кравчук Роман Сергійович	
Контактний телефон викладача	+38(097) 6605380
e-mail	roman.s.kravchuk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	3-й поверх, 315 ауд. Час для консультацій: вівторок з 11.00 по 12.00
Посилання на сайт	https://iful.edu.ua/

**Лист оновлення та перезатвердження силлабусу
навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми
2020-2021	04.11.2020	5		

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни

Загальна інформація про дисципліну.

Дисципліна “Біржовий ринок” спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо укладання біржових контрактів на ф’ючерсних, фондових та валютних біржах з метою отримання доходів, а також функціонування сучасних ф’ючерсних бірж, методів котирування біржових цін на основні біржові товари та фінансові інструменти, системи маржової торгівлі, прийомами та методами фундаментального та технічного аналізу біржових цін та курсів.

Сучасний біржовий ринок – це організована форма ринку, який пройшов багатівіковий еволюційний шлях розвитку від елементарного базару до електронного Інтернет-трейдингу інструментами фінансової інженерії. Сутність біржового ринку передбачає визначення економічної категорії як терміну “ринок” загалом, так і різновиду його поняття “біржовий ринок”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є організація і регулювання діяльності товарних та фондових бірж за умов застосування системи науково-прикладних методів і комп’ютерних програм.

Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів сучасної цілісної системи поглядів та спеціальних знань про біржовий ринок, вивчення методів його вивчення, отримання знань про становлення та розвиток біржового товарного ринку в Україні, особливості управління та законодавчо-правове регулювання діяльності бірж, ознайомлення з організаційно-економічними основами функціонування біржового ринку, опанування сучасних технологій біржового ринку, особливостями організації брокерської діяльності, опанування видів біржових контрактів, вивчення основних засад торгівлі ф’ючерсами, опціонами та своп-контрактами на біржовому товарному ринку, ознайомлення з особливостями торгівлі опціонами на біржі, особливостями функціонування валютної біржі тощо.

Місце дисципліни в освітній програмі. Одна із дисциплін, яка має бути невід’ємною складовою сучасної бізнес-освіти фахівців із спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Навчальна дисципліна спрямована на формування всебічної, розвинутої особистості, здатної використовувати весь спектр набутих компетентностей для досягнення поставленої мети в конкурентному бізнес-середовищі. Набуті в процесі вивчення дисципліни компетентності підвищують конкурентоспроможність молодих фахівців на ринку праці.

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни: «Інвестування», «Макроекономіка», «Бухгалтерський облік».

Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну: «ЗЕД підприємств», «Фінанси підприємств», «Стратегія і тактика розвитку бізнесу».

Цілі та зміст.

Підприємницька діяльність має високий рівень конкуренції, який ставить за мету максимально задовольнити потреби споживачів, забезпечити високий рівень комфорту, задовольнити найрізноманітніші побутові, господарські і культурні запити клієнтів. З кожним роком вимоги до рівня цих послуг зростають.

Дана дисципліна дає можливість студентам уявити як на практиці можна найефективніше застосовувати спеціальні знання про біржовий ринок та основні методи його вивчення, про становлення та розвиток біржового товарного ринку в Україні, особливості управління та законодавчо-правове регулювання діяльності бірж, ознайомлення з організаційно-економічними основами функціонування біржового ринку, опанування сучасних технологій біржового ринку, особливості організації брокерської діяльності, опанування видів біржових контрактів, вивчення основних засад торгівлі ф'ючерсами, опціонами та своп-контрактами на біржовому товарному ринку.

Вона спрямована на вироблення основоположних орієнтирів у підприємницькій діяльності, на набуття вмінь аналізувати ринкову інформацію та приймати економічно обґрунтовані та зважені рішення в умовах конкуренції та непередбачуваності очікуваних наслідків.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Біржовий ринок» є: з'ясувати сутність та еволюцію розвитку біржової торгівлі та особливості механізму її функціонування в країнах з розвинутою ринковою економікою, вивчити основні тенденції регулювання біржового товарного ринку в Україні, оволодіти основами розвитку товарної біржі як елементу інфраструктури організованого ринку, з'ясувати основні види і складові біржових угод та охарактеризувати основні групи учасників біржової торгівлі, розглянути особливості організації і технології біржової торгівлі, оволодіти теорією та практикою біржової інформації, вивчити особливості функціонування фондового і валютного ринків, з'ясувати основні принципи ціноутворення на біржовому ринку, розглянути сутність клірингу та особливості розрахунків на біржовому ринку, засвоїти основи ф'ючерсної та опціонної торгівлі.

Результати навчання та їх співвідношення із програмними результатами навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати нормативно-правову базу, сутність біржової діяльності, принципи організаційної діяльності товарних та фондових бірж, механізм здійснення операцій на біржовому ринку, організацію брокерської діяльності, систему операцій виробничо-торгової і фінансової направленості, які можна здійснювати на спотовому, форвардному і ф'ючерсному ринках, етичні принципи роботи біржового ринку.

Вміти організувати роботу суб'єктів підприємницької діяльності з біржами та брокерськими конторами, створювати брокерські контори та організувати їх діяльність, здійснювати біржові операції та визначати їх ефективність, виконувати фахові функції на біржовому товарному ринку.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Біржовий ринок» є надання майбутнім фахівцям системних знань з теоретичних основ організації функціонування біржового ринку як складового елемента інфраструктури організованого ринку та набуття практичних навичок ефективного використання біржових операцій у своїй майбутній діяльності.

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ЗК2	Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях	Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.
ЗК8	Здатність виявляти ініціативу і підприємливість	Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
СК1	Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності	Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.
СК9	Здатність до організації зовнішньо-економічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур	<p>Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.</p> <p>Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.</p> <p>Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.</p> <p>Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.</p>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2	
Семестр	4	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	14 (в годинах)
	семінари, практичні	16 (в годинах)
	лабораторні	-
Самостійна робота		120 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Макроекономіка	Торговельна діяльність
Маркетинг	Статистика
Бухгалтерський облік	Фінанси підприємства
Підприємницька діяльність	ЗЕД підприємства

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Біржовий ринок: сучасний стан і тенденції розвитку

Тема 1. Предмет, методи, і завдання курсу. Економічна сутність та еволюція розвитку біржового ринку

- 1.1. Економічна сутність та організаційна структура біржового ринку.
- 1.2. Сутність біржі та її економічна природа.
- 1.3. Види бірж, їх характеристика та основні функції.
- 1.4. Організаційна структура біржі.
- 1.5. Основні тенденції та напрями розвитку світового біржового ринку в умовах глобалізації.

Тема 2. Сучасний стан світового біржового ринку та становлення та розвиток біржового товарного ринку в Україні

- 2.1. Основні риси ф'ючерсної торгівлі.
- 2.2. Характеристика біржової мережі Заходу.
- 2.3. Сучасний стан світових фондових ринків.
- 2.4. Сучасний стан та шляхи розвитку вітчизняного біржового ринку.
- 2.5. Регулювання діяльності бірж в Україні.
- 2.6. Державне регулювання біржової торгівлі в країнах з ринковою економікою.

Тема 3. Управління та законодавчо-правове регулювання діяльності бірж

3.1. Інституційна структура біржі та її складові.

3.2. Членство на біржі, порядок його набуття.

3.3. Функціональний та юридичний статус члена біржі, його права та обов'язки.

3.4. Порядок визначення розміру вступного внеску члена біржі. Організаційна структура біржі.

3.5. Основні органи управління та їх функції. Загальні збори, біржовий комітет, котирувальна комісія, арбітражна комісія, розрахункова палата. Виконавчі органи біржі.

3.6. Форми взаємовідносин біржі з учасниками торгів.

3.7. Акціонерно-пайова, брокерська форма, абонементна форма, комісійна форма, разова та змішана форми.

3.8. Система державного регулювання та саморегулювання діяльності бірж.

3.9. Структура та функції державних органів регулювання біржової діяльності.

3.10. Аспекти діяльності бірж, що перебувають у сфері саморегулювання.

Змістовний модуль 2. Організаційно-економічні основи функціонування біржового ринку

Тема 4. Товарна біржа - основна складова біржового ринку

4.1. Поняття товарної біржі, її основні функції.

4.2. Біржовий товар, його еволюція та основні характеристики.

4.3. Масовість та стандартизованість біржового товару.

4.4. Групи біржових товарів на сучасному ринку. Сільськогосподарські та лісові товари і продукти їх переробки, сировина і продукція металургії, нафта і нафтопродукти як групи товарів.

Тема 5. Сучасні технології біржового ринку та їх організаційна основа

5.1. Поняття та характеристики біржових угод, їх основний зміст.

5.2. Види біржових угод (угоди з реальним товаром та товарні деривативи, спотові, форвардні угоди, ф'ючерсні та контракти та опціони, порядок укладання та виконання).

5.3. Етапи підготовки до укладання біржової угоди, підбір посередника, укладання договору на брокерське обслуговування, порядок видачі доручень.

5.4. Методи організації біржової торгівлі, порядок організації проведення біржової сесії.

5.5. Алгоритм укладання, документального оформлення, реєстрації та виконання біржових угод.

- 5.6. Брокерська фірма, роль і місце в біржовій діяльності.
- 5.7. Види брокерських угод.
- 5.8. Винагорода за брокерську діяльність та ефективність її здійснення.

Змістовний модуль 3. Біржовий ринок товарних деривативів та основи функціонування біржового ринку цінних паперів та валюти

Тема 6. Основні засади торгівлі ф'ючерсами, опціонами та своп-контрактами на біржовому товарному ринку

- 6.1. Виникнення ф'ючерсної торгівлі.
- 6.2. Основні елементи механізму ф'ючерсної торгівлі.
- 6.3. Учасники ф'ючерсного ринку.
- 6.4. Технологія біржової ф'ючерсної торгівлі.
- 6.5. Шляхи розвитку ф'ючерсної торгівлі в Україні.
- 6.6. Виникнення та сутність біржових опціонів.
- 6.7. Опціонна угода та її види.
- 6.8. Елементи опціонної угоди.
- 6.9. Фактори впливу на ціну опціону.
- 6.10. Стратегія використання опціонів.

Тема 7. Фондові біржі, їх діяльність та роль на фондовому ринку. Інфраструктура фондового ринку

- 7.1. Поняття фондового ринку та його сегментація.
- 7.2. Первинний та вторинний ринок цінних паперів, їх структура та організаційна побудова.
- 7.3. Емітенти, інвестори та інвестиційні інститути як суб'єкти ринку.
- 7.4. Централізований та децентралізований ринок.
- 7.5. Поняття, завдання, порядок організації та функції фондової біржі. Фондові біржі України.
- 7.6. Поняття та види цінних паперів як біржового товару. Лістинг та делістинг цінних паперів на фондових біржах, переваги та порядок здійснення процедур. Групи цінних паперів (пайові, боргові, іпотечні, приватизаційні, похідні та товаророзпорядчі).
- 7.7. Депозитарій цінних паперів, розрахункова палата, кліринговий банк, їх функції у процесі торгівлі цінними паперами.
- 7.8. Порядок подачі заявок на участь у торгах, організація торгів, порядок укладання і виконання угод купівлі-продажу цінних паперів.

Тема 8. Валютний ринок, стан, види операцій, технології

- 8.1. Поняття та функції валютної біржі.
- 8.2. Порядок організації валютної біржі.
- 8.3. Суб'єкти валютного ринку, їх функції. Центральні банки, комерційні банки, інвестори, суб'єкти господарської діяльності та їх роль на валютному ринку.

8.4. Види валютних угод. Валютний опціон, аутрайт та своп-угоди.

8.5. Валютні котирування, їх види та порядок проведення (пряме та обернене котирування).

8.6. Види та порядок формування валютних курсів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточне оцінювання студента університету з навчальної дисципліни «Біржовий ринок» на семінарських заняттях здійснюється за чотирьохбальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських, практичних занять проводиться за такими критеріями:

–розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

–ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни, ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

–логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

–здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

–вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

–логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

–використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

–грамотність подачі матеріалу.

Студенти повинні мати позитивні оцінки не менше, ніж за 40% проведених семінарських чи практичних занять для того, щоб бути допущеними до підсумкового оцінювання у вигляді тестів.

Критеріями оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового заліку, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Усі студенти зобов'язані до заліку відпрацювати всі пропущені семінарські, практичні заняття.

Підсумковий контроль проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС. Питання, що виносяться на залік у вигляді тестів охоплюють програму дисципліни і передбачають визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами тестування, дорівнює або перевищує 60.

Шкала оцінювання знань студентів: національна та ECTS

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
76-79 балів	4 «добре»	C
68-75 бали	3 «задовільно»	D
60-67 бали	3 «достатньо»	E
35-59 бали	2 «незадовільно»	F
1-34 бали	2 «неприйнятно»	FX

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Викладання навчальної дисципліни «Біржовий ринок» забезпечується засобами поєднання аудиторної і позааудиторної форм із застосуванням словесних, наочних та практичних методів навчання, а також у процесі безпосереднього ознайомлення з особливостями ф'ючерсної торгівлі, регулювання діяльності бірж в Україні, управлінням та законодавчо-правовим регулюванням діяльності бірж, використання сучасних технологій біржового ринку, організації брокерської діяльності, біржового ринку товарних деривативів тощо, зокрема шляхом проведення наступних видів навчальних занять:

- *лекції* – на яких здійснюється обґрунтований, послідовний і систематизований виклад певної теми (тем) чи розділу навчального предмету;
- *практичні, семінарські заняття* – на яких викладач здійснює опитування студентів з окремих теоретичних питань, передбачених темою навчального заняття, а також формує у студентів вміння і навички вирішувати ситуаційні завдання, безпосередньо пов'язані із дисципліною;

- *консультації* – на яких студенти отримують відповіді на конкретні запитання або пояснення складних питань, винесених на самостійне опрацювання та для виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань;
- *самостійна робота* – виконується студентами у позааудиторний час за завданнями викладача та включає: підготовку до практичних занять; виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань; розгляд питань, винесених на самостійне опрацювання.

Діагностика (моніторинг і перевірка) результатів навчання здійснюється шляхом:

- 1) *поточного контролю*, який проводиться у формі:
  - фронтального, індивідуального чи комбінованого опитування студентів на практичних заняттях;
  - контрольного тестування студентів та перевірки ситуаційних завдань;
  - оцінювання самостійної роботи та індивідуальних завдань студентів;
  - оцінювання виконаних завдань контрольної роботи у вигляді тестових завдань з множинним вибором та розв'язання задачі.
- 2) *підсумкового контролю*, який проводиться у формі заліку. Такий контроль є завершальним етапом вивчення навчальної дисципліни та видом підсумкового контролю, який має на меті перевірити та оцінити отримані студентами знання, уміння та ступінь опанування ними практичних навичок, а також розвиток творчого мислення в обсязі вимог програми навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль з дисципліни «Біржовий ринок» проводиться у формі комп'ютерного тестування.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із керівником курсу та презентувати виконані завдання під час консультації викладача.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Відпрацювання незадовільних оцінок, отриманих студентом на навчальному занятті є обов'язковим. Відпрацювання пропущених занять проводиться згідно з графіку прийому відпрацювань затвердженого завідувачем кафедри. Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані до початку сесії. Відпрацювання пропущених лекцій проводиться шляхом надання студентом розширеного конспекту або реферату за темою лекції.

Відпрацювання семінарських занять проводиться у формі усної співбесіди з викладачем або написання письмової роботи. Після відпрацювання студентами пропущених занять викладач фіксує результат в академічному журналі. Перескладання (дострокове складання) курсу відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Якщо студент бере участь у міжнародній або внутрішній програмі академічної мобільності, студент отримує індивідуальний навчальний план, який враховує фактичне виконання ним індивідуальних навчальних планів поточного та попередніх навчальних років. Якщо дисципліна не була перезарахована, відпрацювання пропущених занять здійснюється студентом впродовж семестру після повернення із навчання.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є одним із компонентів оцінювання, адже дає змогу отримати максимальний бал за усі види робіт. У випадку проведення екскурсій їх відвідування оцінюється як окремий вид роботи, у кінці заняття оформляються у зошиті, протоколом проведеного екскурсійного заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання. Поточний контроль із дисципліни «Біржовий ринок» здійснюється під час проведення семінарських/практичних занять в усній та письмовій формах. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

Якість освітнього процесу забезпечується за допомогою дотримання принципів академічної доброчесності. Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту»: академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. В основі академічної доброчесності лежить чесність, довіра, порядність у виконанні своїх обов'язків, справедливість, повага та відповідальність.

Академічна доброчесність покликана боротися із:

- плагіатом як актом шахрайства в студентських роботах, наукових статтях та тезах;
- фабрикацією та фальсифікацією результатів наукових досліджень;
- обманом, списуванням;
- використанням непередбачених навчальним процесом допоміжних матеріалів та технічних засобів.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо);
- повторне проходження навчального курсу;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, що здобувають загальну середню освіту).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Дмитрук Б. П. Організація біржової діяльності в агропромисловому комплексі: навчальний посібник. К.: Либідь, 2001. 342 с.
2. Дудяк Р. П., Бугіль С. Я. Організація біржової діяльності: основи теорії і практикум: навчальний посібник. Львів: Новий світ, 2003. 360 с.
3. Солодкий М. О. Біржовий ринок: навчальний посібник. К.: Аграрна освіта, 2010. 565 с.
4. Сохацька О. М. Біржова справа: навчальний посібник. Тернопіль: Картбланш. К.: Кондор, 2008. 636 с.
5. Сохацька О. М., Дениско О. М. Біржова справа: підручник. Тернопіль: Картбланш, 2003. 602 с.
6. Солодкий Н. П., Резнік В. О. Основи біржової діяльності: навчальний посібник. К.: ЦП Компрінт, 2017. 450 с.
7. Пепа Т. В., Пішеніна Т. І., Лавринович В. В. Біржова діяльність : навч. посібник. К.: Ліра-К, 2016. 540 с.
8. Савченко В. Д. Організація біржової діяльності: навчальний посібник. - 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Харківський держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. 124 с.
9. Сотник І. М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник. Суми: Університетська книга, 2019. 572 с.

Додаткова

10. Карпов В. А. Маркетинг: прогнозування кон'юнктури ринку: навч. посіб.- 2-ге вид., випр. і доп. Київ :Знання, 2013. 284 с.
11. Лактіонов О. В. Біржові стратегії управління ціновим ризиком. НАН України, 2015. 24 с.
12. Ліцензійні умови провадження професійної діяльності на фондовому ринку - діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку: Рішення ДКЦПФР від 26.05.2016 року Мо 347.
13. Правила (умови) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами: Рішення ДКЦПФР від 12.12.2016 року № 1449.

14. Про затвердження Положення про порядок випуску облігацій підприємств: Рішення ДКЦПФР від 17.07.2015 №322.
15. Про затвердження Положення про порядок збільшення (зменшення) розміру статутного капіталу акціонерного товариства: Рішення ДКЦПФР від 22.02.2007 №387.
16. Про затвердження Положення про порядок реєстрації випуску акцій акціонерного товариства при зміні номінальної вартості та кількості акцій без зміни розміру статутного фонду: Рішення ДКЦПФР від 14.09.2016 №125.
17. Про затвердження Положення про порядок реєстрації випуску акцій з метою здійснення діяльності зі спільного інвестування корпоративного інвестиційного фонду: Рішення ДКЦПФР від 21.12.2006 № 1585.
18. Про затвердження Положення про порядок оприлюднення інформації на фондовому ринку України: Рішення ДКЦПФР від 19 червня 2001 р. № 173.
19. Про затвердження Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів: Рішення ДКЦПФР від 19.12.2006р. Мо 1591.
20. Царенко О. М., Бей Н. О. Корпоративне управління і фондовий ринок: підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. 287 с.
21. Чесноков В. Л. Біржові операції: навч. посібник. Київ: ЦНЛ, 2015.192 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті **Сайти бірж**

www.ux.ua
www.moex.com
www.fbp.com.ua
www.pfts.ua
www.nyse.com
stock-maks.com

Сайти інформаційно-рейтингових агенцій

www.bloomberg.com
www.ru.reuters.com
www.credit-rating.ua
www.standardandpoors.com
www.fitchratings.com
www.banki.ru
www.rbc.ua

Сайти брокерських та керуючих компаній

www.kinto.com
www.art-capital.com
www.univer.ua
www.dragon-capital.com

Сайти акціонерних товариств – емітентів цінних паперів

www.motorsich.com

www.centrenergocom

www.azovstal.metinvestholding.com

www.fedmet.org

www.ukrudprom.ua

Сайти державних органів та установ

www.kmu.gov.ua

www.bank.gov.ua

www.minfin.gov.ua

www.er.gov.ua

www.securities.org.ua

www.smnida.gov.ua

www.ssmc.gov.ua

www.uaib.com.ua